

Ügyszám: NAIH-875-2/2014/V.

Önkormányzat gazdálkodásával kapcsolatos adatok megismerhetősége
Az adatigénylés megtagadása az Infotv. 30. § (7) bekezdésére hivatkozva

[...] polgármester
részére

[...] Község Önkormányzata
[...] közös Önkormányzati Hivatal

Tisztelt Polgármester Úr!

Konzultációs beadvánnyal fordult a Nemzeti Adatvédelmi és Információszabadság Hatósághoz (a továbbiakban: Hatóság), amelyben az önkormányzat gazdálkodására vonatkozó adatigénylés teljesíthetőségével összefüggésben kérte a Hatóság állásfoglalását.

Az adatigénylő 2011-ig visszamenőleg kért ki az önkormányzat gazdálkodására vonatkozó minden adatot.

Mindenekelőtt engedje meg, hogy felhívjam szíves figyelmét arra, hogy a Hatóság egy folyamatban lévő adatigénylés teljesítésével összefüggésben csupán *általános iránymutatásokat* adhat, a konkrét adatigénylés teljesítéséért az adatkezelő vállalja a felelősséget, mivel egy esetleges bírósági eljárás esetén az információs önrendelkezési jogról és az információszabadságról szóló 2011. évi CXII. törvény (a továbbiakban: Infotv.) 31. § (2) bekezdése értelmében a megtagadás jogszerűségét és a megtagadás indokait, illetve a másolat készítéséért megállapított költségtérítés összegének megalapozottságát az adatkezelőnek kell bizonyítania.

Annak ismerete nélkül, hogy az adatigénylés pontosan milyen terjedelmű iratok másolatára irányult, a Hatóság általános állásfoglalásáról az alábbiakban tájékoztatom:

Magyarország Alaptörvényének 39. cikk (2) bekezdése a közpénzekkel való gazdálkodás átláthatóságának követelményét, valamint a közpénzekre, a nemzeti vagyonra vonatkozó adatok közérdekű adattá minősítését alkotmányos rangra emelte. Ezen alkotmányos követelmény kiterjed a közpénzekkel való gazdálkodás követhetőségére, átláthatóságára, a nemzeti vagyon – így valamely állami monopólium körébe sorolt jogosultság – átengedésének nyilvánosság előtti elszámoltathatóságára is. Maga az Alaptörvény fogalmazza meg ezen cikkében a közhatalom gyakorlásának, a közpénzek felhasználásának azon korlátját, hogy a nemzeti vagyont – amelybe a vagyoni értékkel rendelkező jogok, monopóliumok is beletartoznak –, a közélet tisztaságának elve szerint kell kezelni.

Magyarország legmagasabb szintű jogforrása a nyilvánosság általi ellenőrizhetőséget egyrészt az egyének alapjogának deklarálásával biztosítja, másrészt – azt egyértelműsítve, kiegészítve – a közpénzek felhasználásával kapcsolatos adatokat közérdekű adattá nyilvánítja, harmadrészt az átláthatóságot a közfeladatot ellátó szervek, a közpénzekkel gazdálkodó szervek kötelezettségévé teszi.

Az Alkotmánybíróság a IV/2881/2012. számú határozatában az Alaptörvény 39. § cikk (2) bekezdésével kapcsolatban a következőket fejtette ki:

„1.2.2. Az Alaptörvény 39. cikk (2) bekezdése – a közérdekű adatok egyik fajtájával, a közpénzekre és a nemzeti vagyonra vonatkozó adatokkal összefüggésben – a rendelkezés szövegében kifejezetten megjeleníti a közérdekű adatként történő alaptörvényi minősítés célját: az átláthatóság és a közélet tisztasága elvének biztosítása. Ez az elv – a Nemzeti hitvallásban foglaltakat figyelembe véve – nem csak a közpénzek és a nemzeti vagyonra vonatkozó, hanem általában véve a közfeladatok ellátásával összefüggő adatok kezelése szempontjából is irányadó.

A Nemzeti hitvallás értelmében: '[v]alljuk, hogy népuralom csak ott van, ahol az állam szolgálja polgárait, ügyeiket méltányosan, visszaélés és részrehajlás nélkül intézi'. Ennél fogva a polgárait szolgáló demokratikus állam működésének egészével, általánosságban a közfeladatok ellátásával kapcsolatos alaptörvényi követelmény tehát az átláthatóság és a közélet tisztasága, valamint a közügyek méltányos, visszaélés és részrehajlás nélküli intézése. A véleménynyilvánításhoz való jog biztosítása mellett, illetve azon keresztül a közérdekű adatok megismeréséhez és terjesztéséhez való alapvető jog végeredményben e fenti követelmény érvényre juttatására hivatott.”

Az információszabadság, az átláthatóság biztosítása érdekében az Infotv. a közérdekű adatok megismerhetővé tételének három módját szabályozza: az általános tájékoztatási kötelezettséget (Infotv. 32. §), az egyedi adatigénylés alapján történő adatszolgáltatást (Infotv. 28. § - 31. §) és az egyedi adatigénylés nélküli közzétételt – a proaktív adatszolgáltatást (Infotv. 33. § - 37. §). A közzétételi kötelezettség teljesítésétől függetlenül tehát az egyedi adatigényléseket is teljesíteni kell.

Az Infotv. 32. §-a értelmében minden közfeladatot ellátó szerv köteles a feladatkörébe tartozó ügyekben – így különösen az állami és önkormányzati költségvetésre és annak végrehajtására, az állami és önkormányzati vagyon kezelésére, a közpénzek felhasználására és az erre kötött szerződésekre, a piaci szereplők, a magánszervezetek és -személyek részére különleges vagy kizárólagos jogok biztosítására vonatkozóan – elősegíteni és biztosítani a közvélemény pontos és gyors tájékoztatását. Ezen általános tájékoztatási kötelezettségen túl az Infotv. a közérdekű és közérdekből nyilvános adatok egy meghatározott köre tekintetében elektronikus közzétételi kötelezettséget is előír.

Az önkormányzat mint közfeladatot ellátó szerv gazdálkodásával kapcsolatos adatok az Alaptörvény 39. cikk (2) bekezdése, valamint az Infotv. 3. § 5. pont értelmében közérdekű adatok. A gazdálkodási adatok megismerését kizárólag az Infotv. 27. §-ában meghatározott körben lehet korlátozni. A korábban a Polgári Törvénykönyv¹ rendelkezései között megtalálható „Üvegseb-szabályok“ 2014. márciu 15-től, a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény hatályba lépésével az Infotv. 27. § (3) – (3b) rendelkezései közé kerültek. Az Infotv. 27. § (3) – (3b) bekezdések értelmében sem a közfeladatot ellátó szerv, sem a vele szerződő felek nem hivatkozhatnak üzleti titokra az adatigénylés teljesítésekor, kizárólag a védett ismereteket (Ptk. 2:47. § (2) bekezdés) lehet az Infotv. 30. § (1) bekezdése alapján felismerhetetlenné tenni a másolatok elkészítése során.

Az Infotv. 2013. június 20-tól hatályos módosítása révén lehetővé teszi a közfeladatot ellátó szervek számára, hogy gazdálkodásának átfogó, számlaszintű, illetve tételes ellenőrzésére irányuló adatmegismeréseket megtagadjanak.

¹ A Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény 81. § (2) – (4) bekezdés

Önmagában az a tény, hogy az adatigénylés számlák másolatának megismerésére irányul, a Hatóság álláspontja szerint nem teszi jogszerűvé az Infotv. 30. § (7) bekezdésének alkalmazását, továbbá ezen megtagadási ok esetében is alkalmazni kell az Infotv. 30. § (5) bekezdését, amelynek értelmében, ha a közérdekű adat megismerése iránti igény teljesítésének megtagadása tekintetében törvény az adatkezelő *mérlegelését teszi lehetővé*, a megtagadás alapját *szűken kell értelmezni*, és a közérdekű adat megismerésére irányuló igény teljesítése kizárólag abban az esetben tagadható meg, ha a megtagadás alapjául szolgáló közérdek nagyobb súlyú a közérdekű adat megismerésére irányuló igény teljesítéséhez fűződő közérdeknél.

A Hatóság álláspontja szerint, tekintettel arra, hogy sem az önkormányzat honlapján, sem az egységes közadatkereső rendszerben (www.kozadat.hu) nem találhatóak meg az Infotv. 1. számú melléklete szerinti adatok, így a gazdálkodási adatok sem, az önkormányzat gazdálkodásának, a nemzeti vagyonnal való gazdálkodás alaptörvényi átláthatóságát az szolgálja jobban, ha az önkormányzat megismerhetővé teszi mind szélesebb körben a gazdálkodására vonatkozó adatokat.

Budapest, 2014. április 16.

Üdvözlettel:

Dr. Péterfalvi Attila
elnök
c. egyetemi tanár